

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA“ din IAȘI

CANDIDATURĂ
la funcția de DECAN al FACULTĂȚII DE LITERE

Prof. univ. dr. **LĂCRĂMIOARA PETRESCU**

PLAN MANAGERIAL
2012-2016

DECLARAȚIE DE CANDIDATURĂ

Alegerea *Facultății*, dictată de sentimentul unei anumite așezări intelectuale, de o presimțită vocație, a fost un act individual considerat, la vremea lui, temerar. Deși un domeniu de elecție, Filologia nu oferea, în România de acum câteva decenii, o perspectivă fericită, într-un sistem care, restrângând posibilitățile unui absolvent, transforma în obligație, pe o cale cu un singur sens, stagiatura și ceea ce îi urma.

În *Facultate* am cunoscut profesori excepționali, care au dat sens, pentru noi, ideii de emulație culturală, creînd un *pattern* al relației cu mediul cunoașterii, al vocației tranzitive, al dăruirii intelectuale și pe care îi văd, de aceea, aproape inseparabili în tabloul de amenitate și căldură umană pe care l-au desăvârșit ei înșiși în rama acestui model. Interior, simt că au creat un tipar, din care nu am încetat să mă hrănesc. Nu am avut nostalgia unei alte „destinații” în profesie, drumul care, întrucîtva, intersectează temeuri existențiale. Nu m-a confiscat emoțional nici o ucronie („Ce ar fi fost dacă... ?”). Nu mă văd nicăieri altundeva. Prezența mea în comunitatea academică ieșeană, întreruptă de cîtiva ani ai stagiaturii, înainte de 1989, a adîncit, indiscutabil, acest traseu.

Prezentîndu-mi candidatura la funcția de Decan al *Facultății de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, răspund unei obligații consimțite.

Înțeleg ca, prin experiența dobîndită pînă acum, ca profesor, dar și în cei șase ani de cînd sînt prodecan al *Facultății*, responsabil cu activitatea didactică - perioada celor mai numeroase schimbări legislative și instituționale-, să contribui într-un mod substanțial la bunul mers al activităților din sfera didactică și științifică, administrativă, economică, de gestionare a relației cu studenții, de asigurare a calității și excelenței în procesul de învățămînt. În același timp, consider că este o obligație morală fundamentală ca, din această postură eventuală, cum și din afara ei, să reprezint în continuare, cu onestitate și demnitate profesională, Universitatea în care m-am format, Facultatea în care am fost studentă și sînt astăzi profesor.

Este în responsabilitatea asumată a Decanului să găsească acele modalități în conducerea *Facultății* care să ducă nu doar la coerența și continua ameliorare a procesului administrativ și profesional, ci și la corelarea benefică a elementelor constitutive ale instituției, pentru a asigura premisele unei organizări funcționale.

11 martie 2012

Prof. univ. dr. LĂCRĂMIOARA PETRESCU

PLAN MANAGERIAL 2012-2016

Datorez perioadei în care am fost prodecan al Facultății de Litere felul în care mi-au devenit clare atât nevoile, cât și carențele unui sistem ce trebuie integrat viziunii largi a învățământului universitar românesc actual, sau acordat, după caz, cu exigențele explicite și uneori brutale (în sens temporal, prin iminența aplicării lor, dar și prin nedorita confuzie a unora dintre măsurile nou implementate) ale unui domeniu de elită care și-a multiplicat instrumentele de evaluare. Intrarea în Uniunea Europeană este motorul acestor preocupări persistente de evaluare, ierarhizare și control permanent al calității învățământului superior.

Strategia Facultății de Litere este subsumată strategiei generale a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, angajată în obligația de a se legitima și mai ales de a se menține ca instituție care promovează excelența în cercetare și țintește nivelul cel mai înalt al studiilor în specialitate.

Ceea ce s-a întâmplat în ultimul an, privitor la ierarhizarea Universității și a programelor de studii, reflectă cu stringență necesitatea coordonării eforturilor pentru a reuși Facultatea de Litere în primele trei locuri ale ierarhiei programelor de studii în domeniul Limbă și Literatură; Studii culturale; Jurnalism și științele comunicării.

Consider acesta **primul obiectiv**, cel mai important, al unui plan managerial responsabil și realist, obiectiv care cere acțiuni coerente și decise, eficiență și - fără cuvinte patetice - o autentică dedicație, aceea care dă și un înțeles moral candidaturii la o funcție de decizie, responsabilă pentru toată colectivitatea Facultății.

Fără a subestima importanța contextului concurențial, fără a adopta o poziție indiferentă în raport cu autoritatea argumentelor economice ale eficienței programelor noastre de studii, consider că o nouă perspectivă în actul decizional privitor la asigurarea calității și, respectiv, la importanța demersului autoevaluării, se impune de la sine. Experiențele traversate de fiecare responsabil implicat în procesul evaluării, de întocmire a dosarelor autoevaluării în vederea acreditării sau autorizării liniilor de studii, ale masteratelor și Școlii Doctorale de Studii Filologice se vor repeta periodic, la nivelul secțiilor și al specializărilor, pentru menținerea „certificatelor” de funcționare. Accentul pus pe conceperea și calitatea actului didactic, urmărirea continuă a rezultatelor procesului de învățământ, a eficienței pregătirii studenților vor deveni constante ale răspunderii instituționale, și nu doar implicate profesionale ale statutului de profesor.

Planul managerial al Decanului este în concordanță cu obiectivele susținute și misiunea Facultății de Litere.

OBIECTIVE

- I. **Orientarea spre excelența educației, predării, cercetării, în acord cu strategia fundamentală a Universității „Alexandru Ioan Cuza”**
- II. **Diversificarea cursurilor și programelor, în acord cu cerințele actuale ale învățământului universitar și necesitatea adaptării la standardele europene**
- III. **Promovarea cercetării științifice, a colaborării internaționale în sfera cercetării, a contribuțiilor culturale, în spiritul valorilor democrației, libertății academice și deschiderii spre integrare în comunitatea internațională, cu respectarea identității naționale**
- IV. **Îmbunătățirea sistemului de organizare și de administrare a resurselor, în acord cu principiile managementului calității totale (TQM), în vederea creșterii eficienței procesului didactic și de cercetare științifică**

ACȚIUNI

1. Intră, așadar, în obligația Decanului stabilirea tuturor măsurilor care să facă viabile, vizibile și competitive componentele *ariei didactice și de cercetare științifică*: Urmărirea felului în care instrumentele și natura curriculei universitare se înscriu în exigențele corecte ale domeniilor de studii (coroborată cu controlul instituțional privind conceperea adecvată și *la timp* a programelor analitice pentru toate cursurile ținute într-un an universitar, organizate după un algoritm comun, apte de a intra automat într-o bază de date a Facultății, unificată la nivelul capitolelor subsecvente). În acest fel, cea mai importantă secțiune a programului de (auto)evaluare va exista într-un document comun, de la începutul anului universitar.

2. Atenția particulară acordată creării de cursuri noi și adaptării lor, în cadrul ofertei instituționale a specializărilor, la tendințele actuale ale pieței muncii. Realizarea unor instrumente de informare și observație statistică asupra integrării absolvenților Facultății pe piața muncii, documentarea în privința acestor tendințe și a posibilităților de mobilitate și ameliorare a ofertei curriculare.

3. Intensificarea acțiunilor clasice de evaluare colegială, prin organizarea lecțiilor deschise și a analizei în catedre/departamente a cursurilor propuse spre publicare Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza”. Încurajarea publicațiilor cu caracter didactic (și altele decât cursurile propriu-zise), singurele care, în grila ARACIS, obțin punctaj *separat* în evaluarea activității didactice. Încurajarea colaborării, a schimbului de experiență - la nivelul programelor de studii - cu alte departamente de profil din Universitățile românești din Consorțiu.

4. Înființarea unei Comisii a Consiliului, însărcinată cu activitatea de evaluare a procesului didactic, care să colaboreze cu conducerea Facultății și care să *documenteze* (cerință expresă a evaluării ARACIS) toate acțiunile de evaluare periodică, pentru baza de date a dosarului de (auto)evaluare al secțiilor/ programelor de studii.

5. Sprijinirea, pe lângă Rectorat, a inițiativei de introducere a unor cursuri de Limba /și Literatura/ română pentru facultățile nefilologice.

6. Inițierea unor schimburi, prin vizite și misiuni de predare, între Facultățile de profil ale Consorțiului, atât la nivelul programelor de Licență și Masterat, cât și în cadrul Școlilor doctorale. Ca participant activ, în ultimii patru ani, la toate inițiativele vizînd acțiuni și programe comune în Facultățile de Litere, voi folosi această experiență, cum și oportunitatea ducerii mai departe a unora dintre aceste proiecte:

a) organizarea în colaborare inter-universitară a Școlilor de vară pentru doctoranzi, a colocviilor științifice ale Școlilor doctorale;

b) intensificarea relațiilor cu departamentele implicate în gestionarea masteratelor de profil din Universitățile partenere și realizarea unor acțiuni concertate, așa cum ele au început, deja, prin Colocviile pentru masteratele de studii românești (două ediții, la Universitatea din București);

c) inițierea unor proiecte/granturi în vederea susținerii mobilităților pentru profesori și studenți de la universitățile partenere, implicînd schimbul de experiență, vizitele de studii ale doctoranzilor și misiunile de predare ale conducătorilor de doctorat;

7. Formarea continuă/perfecționarea personalului didactic aflat în primii ani de predare la Universitate. Sprijinul și recomandarea pentru stagii de studii în străinătate pentru profesorii tineri, facilitarea mobilităților de predare, intensificarea programelor LLP, a acordurilor de predare și mobilități Erasmus.

8. O politică transparentă și eficientă a promovării în posturi a tuturor colegilor care îndeplinesc cerințele legale.

9. Acordarea judicioasă a gradațiilor de merit, pentru activitate didactică, științifică, administrativă.

10. Ca o mențiune aparte, în contextul dezbaterilor și al activității comisiilor naționale în scopul alcătuirii **registrlui de calificări pe piața muncii**, consider necesară o legătură strânsă cu absolvenții secțiilor noastre, care să ducă la un tablou mai amplu și mai concret cu privire la integrarea lor în domeniul pentru care s-au pregătit, la rata angajării lor în sistemul de învățământ, cercetare, *mass media* etc. O componentă statistică privind integrarea absolvenților trebuie să intre în profilul (re)prezentării Facultății.

11. Inițierea unor consultări și dezbateri la nivelul întregii comunități academice, privind aspecte curente ale activității didactice.

12. Încurajarea inițiativelor de organizare a unor manifestări științifice de anvergură, a sprijinului reciproc pe care Departamentele și-l pot acorda în conceperea, organizarea și desfășurarea unor manifestări științifice comune.

13. **Preocuparea pentru acreditarea și clasificarea revistelor științifice ale Facultății în categoriile superioare. Găsirea unor soluții de colaboare și parteneriat științific în vederea eficienței publicațiilor, întocmirea la timp a dosarelor de acreditare. Inițierea acreditării ISI pentru cele mai bine plasate reviste științifice.**

14. Organizarea anuală a unui simpozion internațional, a unor conferințe și sesiuni de comunicări de reală vizibilitate și impact asupra mediului academic. Semnalarea, pe *site-ul* Facultății, a tuturor acțiunilor științifice de nivel național și internațional care au implicat participarea membrilor Facultății la alte manifestări similare din Universitățile românești și străine. Preocuparea pentru o reprezentare mai accentuată a profesorilor Facultății, în buna tradiție a cercetării filologice ieșene, la proiecte academice importante.

15. Continuarea organizării Colocviului Național Studentesc „Mihai Eminescu”, încurajarea altor inițiative, la nivelul Facultății, care implică **activitatea științifică a studenților**, acordarea asistenței de specialitate studenților de vîrf, coordonarea lucrărilor în alte competiții naționale studentești (Colocviul „Lucian Blaga” de la

Universitatea din Sibiu, Colocviul de Literatură contemporană de la Brașov, Colocviul Masteratelor de Studii românești, de la Universitatea din București etc.). Evidențierea meritelor profesorilor care desfășoară, suplimentar, această activitate cu studenții și impunerea unui punctaj pentru această activitate în grila de criterii pentru acordarea gradațiilor de merit.

16. De stringentă necesitate, așa cum s-a dovedit, este organizarea unei *baze de date* privind activitatea științifică și de cercetare, din ultimii ani, a tuturor membrilor Facultății. Susțin, de asemenea, ideea mai veche a directorului departamentului de cercetare, privind înființarea unei arhive speciale a Facultății, care să adune cărțile/articolele/studiile, lucrările științifice publicate ale profesorilor din toate departamentele.

17. Promovarea imaginii tuturor secțiilor (Limba și Literatura română, Limbi și Literaturi moderne, Filologie clasică, Literatură comparată, Limba română ca limbă străină, Studii americane, Limbi moderne aplicate, Jurnalism și Științele comunicării) printr-o acțiune concertată de informare publică și diseminare a rezultatelor notabile, prezentarea contribuțiilor relevante în fiecare direcție a activității didactice și științifice a departamentelor.

18. Acțiuni în vederea unei mai eficiente prezentări a Facultății pe *site-ul* oficial, unificarea „stilistică”, privind modul de realizare (grafică, *web design*, conținut informațional etc.), a celorlalte *site-uri* ale departamentelor.

19. Transparența procesului decizional, a mediului de discuții implicând propuneri, soluții, schimbări în organizarea activității curente a Facultății, prin publicarea pe *site* a proceselor-verbale ale Consiliului.

20. Pentru asigurarea coerenței acestor direcții, un rol important îl vor avea prodecanii, directorii departamentelor, directorul administrativ. Cred în *armonizarea* activității facultății, într-un mod care va implica: permanenta consultare a Biroului și Consiliului Facultății, iar periodic a membrilor Adunării generale; susținerea inițiativelor care privesc specificul profesional al fiecărei grupări de discipline.

Chestiuni de mare importanță pentru domeniul Filologiei și al Studiilor culturale, care se află, în momentul de față, în voia tensiunilor decizionale, dacă nu într-un vid instituțional, mă fac să reflectez la ceea ce consider că vor fi cele mai mari provocări și dificultăți ale Decan(at)ului în perioada următoare.

Implicarea oficială, pe de altă parte, în acțiunile viitoare vizînd transformarea și ameliorarea statutului învățămîntului filologic românesc este o necesitate pe care înțeleg s-o consider prioritară.

Sînt, așadar, puncte-cheie, delicate, în viitorul specializărilor Facultății noastre, mai cu seamă al celor filologice, iar raportul între tradiția noastră și constrîngerile legislative, dar mai cu seamă bugetare, va trebui menținut într-o linie de rezistență.

Învățămîntul filologic românesc asigură pregătirea de bază, în ciclul de licență, a unui segment stabil și tradițional al specializărilor în domeniile: Limbă și Literatură (Limba română / Limbi și literaturi moderne / Limbi clasice), Literatură comparată și Literatură universală, Studii culturale, Traductologie, Limbi moderne aplicate, Jurnalism și Științele comunicării. Profesionalizarea acestor direcții ar trebui să fie asigurată, în actuala configurație a studiilor universitare, de ciclul masteral și pregătirea aprofundată, încheiată cu ciclul de învățămînt doctoral.

1. În condițiile LEN, segmentul masteral va fi axat, în mai puțin de doi ani, pe masteratul didactic, obligatoriu pentru calificarea în învățămînt. Consider că problema menținerii masteratelor noastre acreditate, pentru organizarea și acreditarea, respectiv evaluarea periodică a cărora s-au cheltuit energii necuantificabile, precum și resursele unei facultăți aflate aproape mereu în alarmă financiară, este esențială pentru Facultate. În cei șase ani de cînd sînt prodecan responsabil cu activitatea didactică, am răspuns direct de acreditarea tuturor acestor masterate, cum și de evaluarea, acreditarea, sau - după caz - autorizarea provizorie a tuturor specializărilor oferite studenților Facultății de Litere. Îmi propun ca acest aspect al asigurării calității în învățămîntul universitar (evaluarea, menținerea prin rezultate, reflectate de evaluarea externă, a masteratelor existente) să fie în o prioritate a Decanatului.

2. Adresabilitatea acestei oferte instituționale se reflectă, în ordine, și potrivit pieței muncii, în categoria profesiunilor didactice (învățămînt gimnazial, liceal și universitar), de traducere și interpretariat; de cercetare; în domeniul presei, al relațiilor publice și al integrării europene; în activitatea filologică și editorială; în conservarea patrimoniului de carte și cultură; în menținerea, pe cît posibil, în

condițiile bugetării pe număr de studenți, a specializărilor care nu se regăsesc decât într-o măsură infimă în curricula școlară preuniversitară, când nu se găsesc deloc, precum limbile de circulație restrânsă, sau cele care se află într-o evidentă și severă amenințare cu dispariția, potrivit aceleiași curricule, la care se raliază, nedorit, însăși curricula universitară a facultăților umaniste: limbile clasice și slavistica, între cele mai afectate. Îmi propun, în acest sens, un plan coerent de relaționare cu mediul de inserție. Vor fi avute în vedere acțiuni comune cu foruri responsabile în angajarea și evaluarea absolvenților Facultății (Inspectoratul școlar, instituțiile de cultură aflate în jurisdicția Consiliului Județean, Institutele Academiei Române, Biblioteca Centrală universitară, instituțiile de presă etc.)

3. În logica eficienței și în termeni economici, constatarea simplă și sumbră este că universitățile românești au revenit sau sînt /vor fi constrînse să revină la o formulă similară fostelor institute pedagogice, cu o gamă restrînsă de specializări, neaparat eficiente și avînd corespondent în plaja disciplinelor predate în învățămîntul preuniversitar, obligate la o simetrie simplisimă și deconcertantă cu ultrareformatul - în condițiile date - sistem de învățămînt.

4. În termeni reali, învățămîntul filologic este obligat la măsuri sieși defavorabile, iar uneori ruinătoare:

- a) restrîngerea calificărilor și a specializărilor în funcție de randamentul financiar, reieșit din raportul mecanic al numărului de studenți-buget, complicat cu instituția numită coeficient;
- b) reducerea la maximum a numărului de ore din planurile de învățămînt, în deplină - și schizoidă - cunoștință a faptului că pregătirea de bază oferită studentului filolog are de suferit, că acestuia îi este blocat un parcurs opțional între discipline diverse și necesar complementare, că este privat de timpul adecvat formării sale treptate și asistate. În formula Bologna, și în condițiile dublei specializări, facultățile care s-au supus acestei constrîngerii, alegînd să evite prăbușirea financiară, „plătesc” într-un fel incalculabil, dar nu imperceptibil: 20-22 de ore pe săptămîină împărțite la două specializări par a sfida, în comparație cu monospecializările într-un număr egal de ore, standardele comune de calitate și excelență;
- c) pierderea - din nou, ne-cuantificabilă - a specializărilor filologice, în sens fundamental, a specialiștilor în restituirea textelor și a manuscriselor, cercetători și editori, îngrijitori de ediții, inițiați și formați în știința redactării și a realizării edițiilor critice. Toate aceste demisii profesionale se petrec într-o flagrantă contradicție cu nevoile actuale - nu doar ale restituirii și finalizării edițiilor critice ale operelor ținînd de civilizația,

cultura scrisă, patrimoniul filologic, teologic, istoria limbii, istoria literaturii, ci și în tumultuosul mediu editorial românesc, împărțit între profesioniștii vechi și cei recuperați sau formați din mers, diletanți și veleitari;

- d) neglijarea, culpabilă sau forțată, a viitorului acestor calificări, atîta timp cît soluția de continuitate / disolvarea tradiției sînt frapante. În acest real pericol al desființării specializărilor înalte, cu un număr restrîns de postulanți și - simetric - de posibilități concrete de absorbție -, domeniul filologiei ca știință va fi atins, va fi amenințat de o nefirească și inevitabilă deprofesionalizare. Un *hiatus* în crearea de competență specifică se va reflecta - dacă nu cumva trebuie să ne referim deja la prezent - în regretabile zone albe ale cercetării și întreprinderilor filologice, prin lipsa chiar a formatorilor într-o direcție anume;
- e) situarea în inferioritate față de modelele formării, anvergura specializărilor și nivelul cercetării științifice europene. Universitățile românești nu pot lăsa la voia hazardului - fiindcă „nesustenabile” - domenii și discipline ale cunoașterii, de la cele constitutive învățămîntului umanist - latina, greaca, rădăcini vii pentru o civilizație matură care nu distruge, ci consolidează cultural - pînă la studiul limbilor în mozaicul lor, într-o Europă unită și oficialmente „plurilingvistică”.

5. Învățămîntul universitar umanist este fundamental definit prin direcțiile studiilor filologice, în domeniile limbii și literaturii, ca forme majore de cultură, în sincronie și în diacronie. Între acestea, studiul Limbii și al Literaturii române reprezintă nu doar o componentă identitară indispensabilă, ci și o prioritate nenegociabilă în vederea aprofundării cunoașterii, necesar a fi reînnoite, la nivelul academic cerut de însuși obiectul „studiilor românești”, în locul lor cel mai legitim - universitățile din România.

6. Specializarea universitară în domeniul Limbii și al Literaturii române, deopotrivă orientată spre profilul didactic, segment pe piața muncii care asigură *cel mai numeros* corp profesoral din România, cît și spre crearea de noi cercetători în domeniu, trebuie susținută prin *politici prioritare* și încurajată într-o formă instituțională care să reflecte *interesul național*.

7. Deprecierea nivelului de cunoștințe lingvistice și de comunicare, dezinteresul manifest pentru lectură, confuzia culturală de masă, alunecînd alarmant spre forme de analfabetism abia mascat sînt simptomele grave, în prezent, ale unei degradări a spiritului și a conștiinței valorilor, tradițional instituite prin educație.

Reprezintă o consecință, pe de altă parte, a unui mod periculos de a considera studiile umaniste drept o anexă a celor „importante”, dictate de bursa conjuncturală a modelor și obsesiilor ultimelor decenii.

8. A judeca existența actuală și, implicit, viitorul unor programe de studii prin argumentul eficienței economice amenință învățământul superior al limbilor clasice, al slavisticii, cum și al limbilor care, nefiind predate decât în (anumite) universități, nu aduc studenți într-un număr suficient pentru a fi „sustenabile”. Mai mult, sacrificiile pe care Facultatea și Universitatea le fac pentru a păstra aceste secții și specializări de tradiție și prestigiu, pe de o parte, dar și pentru a se menține ca instituție la un bilanț pozitiv, obligă întreaga structură la pierderi și compromisuri substanțiale, cum ar fi reducerea numărului de ore la toate specializările, lucrul cu formații de studiu disproporționat de mari pentru cursuri care necesită grupe mici de studenți, supraîncărcarea normelor de predare, toate având consecințe negative asupra calității învățării și a actului didactic.

Îmi propun să contribui la clarificarea și buna direcție a acestor chestiuni care privesc domeniile noastre de studii. Consider că **Planul managerial** desenează cadrul unei acțiuni coerente, pe care sper s-o împlinesc din această postură.

11 martie 2012

Prof. univ. dr. LĂCRĂMIOARA PETRESCU